

Za poduk in kratek čas.

Škofija in nadduhovnija Ptujška.

(Dalje.)

Dalje je znati, da deželski sodnik nima pravice soditi, ampak gospod vsakterega človeka o vdarcih kakšnih koli brez prelivanja krvi, tudi ne lasanje, ogovarjanje in ne o dolgovi malih in velikih, naj jih dolžnik še tako hudobno zadržuje: tudi ni dolžen soditi spašenja, namreč „etzat“, ne osvojenja, katero si je človek prilastil za sebi storjeno škodo po pravem načinu, ne odtrganja, ki se godijo pri oranji na polji in se imenujejo „vberuanch“. Deželski sodnik tudi ne sme katerega bodi kmeta vjeti zaradi kakšne koli tožbe, kar se „inziht“ zove, ampak najpred mora gledati, če gospod ali župan toženega hoče tega zatoženega pred sodišče postaviti; ako namreč to obljubi in stori, mora s tem sodnik zadovoljen. Ako pa gospod ali župan zatoženega sodišči ohraniti ali predstaviti se brani, tedaj ga sodnik slobodno brez škode gospodovega blaga, če ga ondi najde, vklene in zgrabi, tako da hudobnežev gospod na svojem blagu skoz sodnika ali njegove tovarše ali glasnike čisto nič ni oškodovan.“¹⁾

8. Rudolf „de Soin“ župnik v Ptuiju imel je kot višji dijakon l. 1324. z dominikani v Ptuiju tako hude pravde, da je moral Janez XXII. Krškemu škofu Henrik III. ukazati, naj v omenjeni zadevi posreduje. Ta župnik je umrl l. 1328. Njegov naslednik je bil

9. Henrik. Ta je naveden z Gotfridom Kelčkim, Hevdegomu Ptujskim, Friderikom Jablanskim, Duringom Schwanberškim, Wignadom Dachsenberškim in Albrechtom Holonečkim l. 1329. kot priča v listini za Nežo Landsbersko.

¹⁾ Po smrti višjega duhovnika Rndolfa Dornerja, župnika na Vogavi in korarje Briksenskega postal je l. 1337. višji duhovnik. Kot tak je naveden najpred v listini od dne 14. febr. l. 1338. Z njo namreč javlja Hertneid, župnik pri sv. Petru nižje Maribora, pa je po nasvetu svojega višjega duhovnika Henrika, župnika Ptujškega na znanje vzel ustanovitev kaplana v Hrastovci, katere se je bila za njegovega prednika Kristana zgodila ter jo je s posebnimi, v listini naštetimi pogoji odobril.²⁾ Dne 3. januarja l. 1339. je zopet imenovan v listini, pisani v Hartbergu, s katero ondotni župnik Hauch javlja, da je po nasvetu in z dovoljenjem Henrika, nadškofa Solnograškega in Henrika, župnika Ptujškega, „ze den zeiten Erzpriester auf der nidern March“ ustanovil vsakdanjo rano mešo, — to je kaplanijo v Hartbergu.³⁾

Omenjenega leta (1330.) mudil se je Hen-

rik. nadkof Solnograški v Ptuiju, kjer je 29. avg. t. l. Novomeškimi križniki dovolil, da smejo z dvorom, katerega so od duhovnika Jakoba in njegove matere dobili, kupiti tudi desetino z dvorom združeno.⁴⁾ (Dalje prih.)

Smešnica 33. Občinski pisar zabaval se je pogostoma v krčmi z nekim kmetom ter mu je časi ponudil tabakiro v šnopanje. Ko je kmet potem kihal, rekel mu je pisar vsakokrat: „A vôtre santé!“ (Na Vaše zdravje!) Kmet se dolgo ni brigal za te besede, naposled pa vendar vpraša nekega dijaka, kaj se to pravi. Dijak, zvita bučica, zapazi, da ima kmet rudeče lasi. „Mož, reče mu toraj, povedal bi Vam, pa se bojim, da bote na-me jezni; a vôtre santé, se pravi po slovenski: Ti rudečelasi tepec.“ — Da je kmeta to razlaganje razjarilo, to si lahko mislimo. Prihodnjo nedeljo se snide zopet s tajnikom. Pisar mu ponudi tobakiro, kmet kihne. „A vôtre santé!“ glasi se zopet. „Vse, kar je prav!“ reče kmet jezno, „dosti dolgo sem poslušal to mirno,“ — ter telebne ubogega pisarja parkrat za uho. Odpravljajoč se iz krčme, godrnja: „Zapomni si tajnik, kmetje tudi razumemo francoski“.

Razne stvari.

(Cesarsko darilo.) Njih veličanstvo, svitli cesar je daroval iz lastnega premoženja za popravo podružne cerkve sv. Barbare v Čadramu 200 gld.

(Velika skupščina.) Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je imela v četrtek, dne 8. avgusta svojo veliko skupščino na Bledu. Navzočih je bilo nad 100 zastopnikov te družbe, med njimi iz spodnjega Štajarja gg.: župnik Jernej Voh, odvetnik dr. Jos. Srnc in dr. Iv. Dečko. Brž ko ne še povemo kaj več veselega o tej skupščini v resnici slov. družbe.

(Okr. zastop) v Ormoži razpisuje službo zdravnika ter mu obeta 500 gld. letne plače za to, da obiskuje tudi ubožne bolnike v tem okraju pa ne tirja od njih še posebej plačila. Upajmo, da se oglasi kateri slov. zdravnik, ki ima srce za slov. ljudstvo, za to službo.

(V odboru okr. zastopa) v Slov. Bistrici so ti-le gg.: Anton Hajšek, dekan v Slov. Bistrici, načelnik, Fr. Mlakar, veleposestnik v Hošnjici, njegov namestnik, Karol Adelstein, krčmar v Slov. Bistrici, Anton Grundner, trgovec v Poličanah, Karol Hrastnik, župan v Sp. Polskavi, L. Kresnik, posestnik na Orešnjevc, Fr. Sucher, mestjan in Alb. Stieger, trgovec v Slov. Bistrici. Kolikor se sodi, je odbor v dobrih rokah in zato mu želimo, naj mu služi sreča v njegovem delovanju!

¹⁾ Listina št. 1909. d. v deželnem arhivu v Gradci.

²⁾ in ³⁾ Deželni arhiv v Gradci.

⁴⁾ Petteg, Urkunden des Deutsch-Ordens-Arch. I., 301.

(Delalci) v Trbovljah nimajo sreče s svojim štrejkanjem. Več sto so jih odgnali v zapor v Celje, nekaj pa so jih odpeljali — domov, kakor se pravi po zvezani poti ali „po šubu“. Nam ni mogoče izreči prave sodbe čez to, ali dozdeva se nam, da je to hudo „znamenje časa“.

(Ljudska šola.) V Mariboru so imeli to leto v celem 2783 otrok po raznih ljudskih šolah. Izmed teh je bilo 2749 katoliških, 26 luterovskih in 8 judovskih otrok in kar je čudno, slovenskih so našeli samo 296, „M. Ztg.“ pa še misli, da je jih bilo še preveč!

(Občinski svet.) Nemški (?) trg Rogiški ima v svojem obč. svetu te-le može: Trgovca Karol Ferschnigg je župan, nadučitelj Rok Oratsch in Karol Jelovschek pa sta obč. svetovalca. Ako jih sodi človek po imenu, so pač vsi trije gospodje puhali že kedaj rogove v tevtoburškem lesu!

(Požar.) V nedeljo, dne 4. avgusta ste pogoreli poslopji J. Kolmančiča in M. Tušeka, posestnikov v Vratnem pri Ormoži. Se ve, da ne zna nihče, kdo da je požgal. Oba sta bila sicer zavarovana, vendar pa ju je zadela še velika škoda, ker jima je vse zgorelo, kar sta spravila žita in sena dosehmaj pod streho.

(Z Dobrne) se nam piše, da je tam za občinskega predstojnika zopet izvoljen vrli g. Josip Kok, a za prvega svetovalca g. Jakob Korenak.

(Nagla smrt.) Trg Šoštanj je nagloma včeraj dne 13. avg. zgubil svojega župana, g. Mih. Goloba. Mož je v nekem gozdu blizu Šoštanja na kameniti cesti tako nesrečno padel, da je koj mrtev obležal. On je bil našemu narodu prijatelj in se splošno obžaljuje njegova smrt. Blag mu spomin!

(Požar.) V Kuršencih, župnije Male nedelje je v sredo zjutraj ob 1/22. uri Mariji Kšelo ogenj vpepelil vse gospodarsko poslopje, vso krmo, ker je že večinoma poljski pridelek pospravljen in pet glav živine. Nesrečnica ni bila zavarovana.

(V začasni pokoj) stopi č. g. Jakob Brglez, kaplan v Dramljah.

(C. kr. pošta.) „D. W.“ pripoveduje, da je nek krčmar iz Savinjske doline napisal pošto nakaznico slovenski, a celi teden ni prišel denar v Poličane, kamor ga je krčmar namenil. Iz tega sklepa „D. W.“, da slovenščina ne velja za pošto. Kaj pa, vahtarica, če le mož, ki pri-sega na te, ter ne zna slovenski, ne velja za c. kr. pošto na slov. zemlji?

(Vrl posel.) Dne 22. julija so pri sv. Janži na Dravskem polju pokopali Veroniko Konjiček, katera je celih 40 let v enem hramu v Staršah za deklo služila, in poleg borne službine si še 200 gld. prihranila. To bodi taistim v zgled, kateri tako radi vbogajo pregovor: „Goste službe — redke suknje“.

(Smolo) je imel baron Hackelberg, graščak v Št. Pavlu pri Bolški, s svojim pisarjem v tovarni ter ga je leta za več tisoč gold. oledkotal Nezvestega pisarja so zaprli.

Loterijne številke:

V Trstu 10. avgusta 1889: 36, 18, 64, 82, 27
V Lincu „ „ 55, 31, 60, 63, 33

Zahvala.

Ker mi ni mogoče, posebej se zahvaliti vsem, ki so mi častitali k zlati meši, se poslužujem te poti, da jim, zlasti Njih ekscelenciji mil. knezoškofu dr. Missia, namestništvu svetovalcu baronu Heinu, stolnemu kapitelnu za prelepe zlate mešne bukve, dekanijški duhovščini za krasno mešno oblačilo, c. kr. uradnikom in sploh vsem, ki so k slavnosti kaj pripomogli, izrečem najsrčnejšo zahvalo. Bog jim povrni!

Jurij Tutek,
zlatomešnik.

Služba

okrajnega ubožnega zdravnika.

Okrajni zastop Ormoški je pri obnem zboru dne 20. t. m. sklenil službo građuiranega zdravnika za čas, dokler se za Ormož ne postavi deželni okrajni zdravnik, proti temu šletno subvencijo od 500 fl. razpisati, da v 27 občinah tega okraja resnično uboge brezplačno zdravi.

Ker je samo v Središči za 6 občin eden deželni okrajni zdravnik nastavljen, ima se pričakovati, da bode imel tudi obilne privatne prakse; okrajni odbor je tudi pri visokem deželnem odboru poprosil, da za Ormož nastavi deželnega okrajnega zdravnika.

Prositelji naj blagovolijo svoje vloge posebno z dokazom, da so slovenskega, oziroma enega jugoslovanskega jezika zmožni, podpisati nemu odboru do 15. septembra t. l. predložiti.

Okrajni odbor Ormoški, dne 28. jul. 1889.

Načelnik:

1-3 **Dr. J. Geršak.**

Ponudba.

V vseh cerkvenih predmetih dobro izurjen organist in mežnar, srednje starosti, z dobri spričevali, brez otrok išče službo organista in cerkovnika.

Dober glasovir,

z lepim glasom, za učence je na prodaj. Cena 34 gld. Več pové upravništvo „Slov. Gosp.“